

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Hemels onderwijs

*“Maar Ik heb voor
u gebeden, dat
uw geloof niet
ophoude”*

(Lukas 22:32a)

*Wat heeft
Petrus veel
moeten leren.
Hij dacht
dat hij het
wel voor
zijn Meester
zou kunnen
opnemen.*

Het ‘Ik’ uit de tekst heeft sterke nadruk en staat tegenover de satan, die zeer begeerde te ziften als de tarwe. De Almachtige staat tegenover de satan. Dan valt de macht, de kracht en de listigheid van de satan daarbij vergeleken in het niet.

De tekst is bijzonder gericht tot Petrus, zonder evenwel de anderen uit te sluiten. Juist Petrus had dit onderwijs zo nodig. Petrus heeft veel te hoog gedacht en gesproken van zichzelf. Hij stond in ijdel zelfvertrouwen. Al zouden de andere tien discipelen allen aan de Heere geërgerd worden, hij nooit, dat was ondenkbaar. Al zouden al de anderen ook bezwijken, Petrus nooit.

De Heere zegt: Maar Ik heb voor u gebeden. Uit de oorspronkelijke taal blijkt dat de Heere de satan is voor geweest. De satan zal menen dat hij op het juiste moment komt om met name Petrus te ziften. Maar de Heere heeft tevoren al gezien wat er gebeuren zou, gezien dat Petrus heftig geschud zou worden. Tevoren is Zijn gebed al opgestegen.

Welk een troost ligt hierin voor Gods kinderen. De Heere weet tevoren wat zij mee zullen maken. Hij weet hoe de satan hen zal aanvallen en benauwen. De Heere is de satan altijd voor in Zijn voorbede en blijft voor Zijn Kerk bidden. In die voorbede ligt de behoudenis van de Kerk eeuwig vast. De Heere wijst daarbij op Zijn dierbaar bloed dat Hij vergoten heeft en waarmee Hij Zich Zijn Kerk tot een eeuwig eigendom verworven heeft. Zonder die voorbede zou Petrus een prooi geworden zijn van

de satan. Dit geldt ook van Gods kinderen. Zonder de voorbede van Christus zouden ook zij een prooi van de duivel worden.

Wat heeft Petrus veel moeten leren. Hij dacht dat hij het wel voor zijn Meester zou kunnen opnemen. Al zouden al de anderen dit niet doen, hij zou het zeker doen. Maar Petrus zal de Heere niet beschermen, hij zal Hem juist verloochenen. Is er groter tegenstelling denkbaar? De Heere zal hem juist moeten beschermen tegen het geweld van de satan. Gods kind kan soms menen dat hij veel voor de Heere en Zijn dienst kan betekenen. Soms kan het leven in hun hart: Al zouden allen afvallen, ik niet, ik zal trouw blijven, wat er ook gebeurt.

Doorgaans volgt dan een diepe weg om gezuiverd te worden van ijdel zelfvertrouwen. Wat kan het dan laag aflopen. Dan wordt werkelijkheid: Tot hinken en tot zinken elk ogenblik gereed. In zichzelf geen kracht om ook maar een moment staande te blijven. Als ze dan in eigen kracht tegenover de satan zouden moeten staan, dan zou het voor eeuwig kwijt zijn.

Maar Christus bidt voor Zijn Kerk: “Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” Die voorbede is krachtig. Christus heeft immers het eeuwige leven voor Zijn Kerk verworven. Hij bidt nog steeds voor de Zijnen aan de rechterhand des Vaders. In die voorbede ligt de zekerheid van hun bescherming en hun bewaring.

“Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” Christus

heeft niet gebeden dat de satan niet zou ziften; niet gebeden dat er geen aanvallen van de vorst der duisternis zouden komen; niet gebeden dat de satan geen pijlen af zou schieten.

Wat de satan doet zal zelfs medewerken ten goede. Petrus moet ontdekt worden aan ijdel zelfvertrouwen. Na de drievoudige verloochening zal Petrus naar buiten gaan, bitter wenende. Maar zijn geloof zou niet ophouden.

Tijdens de verloochening zal het geloof niet in beoefening zijn. Maar het geloof als hebbelijkheid zal er wel zijn. Wat de Heere werkt naar Zijn welbehagen kan immers nooit teniet worden gedaan. Petrus zou zelf niets vast kunnen houden. Maar hij wordt vastgehouden door de Heere. Het geloof als gave Gods wordt door de Heere Zelf in stand gehouden.

Van al Gods kinderen geldt dat hun geloof niet zal ophouden. Dit ziet niet op de beoefening van het geloof, maar wel op de hebbelijkheid van het geloof. De Heere houdt Zijn eigen werk in stand. De voorbede van Christus geldt al Gods kinderen onder alle omstandigheden. Bijzonder als het donker is geworden door eigen schuld. De Heere maakt waar wat de dichter van Psalm 138 zingt: De HEER’ is zo getrouw als sterk; Hij zal Zijn werk Voor mij volenden Verlaat niet wat Uw hand begon, O Levensbron, Wil bijstand zenden.

A. van Heteren

Het wonder Gods

Het land moet bewerkt worden. Gebeurt dat niet, dan wordt na een paar maanden alleen onkruid gezien.

Op het gezegde dat er een wonder Gods in het leven moet gebeuren, worden verschillende antwoorden gegeven. Toestemmend of corrigerend. Wat het eerste betreft, dan kan de houding verschillend zijn. Afwachten of uitzien. Gaat het over het tweede dan wordt benadrukt dat het wonder Gods is geschied. Bethlehem en Golgotha wijzen erop. Daarom moet Johannes 3:16 onderstreept worden. Gods liefde dient te leiden tot geloven. Het komt op geloven aan. Met nadruk staat er in Johannes 3:18 Die in Hem gelooft wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de Naam des eniggeboren Zoon van God. Wat er in het Woord staat mogen we ook als een belofte zien. Die in de Zoon gelooft heeft het

eeuwige leven. Dit is zeker een rijke belofte en aan deze belofte kunnen diverse beloften toegevoegd worden. Echter dienen we goed te onthouden, dat elke belofte gegrond is op onze ellendige staat. De staat waarin wij ons door onze relatie in Adam bevinden. De Schrift laat ons zien en horen dat de rijke beloften op zich onze staat niet veranderen. Ook niet de verbondsrelatie. Het zijn in het verbond verandert onze staat ook niet. Het kind wat gedoopt is, is een Adamskind. In het doopuur worden allen die in de kerk zijn erop gewezen, direct al in het begin van het formulier, hoe het met een ieder is. Onrein en reiniging spreken: ik ben onrein en ik kan gereinigd worden. Dit zijn werkelijkheden, die ook in de prediking horen te spreken. De beleving van

het eerste leidt naar het tweede. Dan wordt reiniging gezocht. De belofte, die de heilsdaad des Heeren tot inhoud heeft, gaat leven. Begeren leidt tot aanhouden in het gebed, want de Heere zegt: zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken? Gods belofte spreekt en werkt als eigen staat voor de Heere beleden wordt.

Landbewerking

De Heere doet wonderen. Het oog kan het al zien in de natuur. Dat er in het geboomte leven zit, wordt gezien. Het verschil tussen een dode of levende boom of plant valt op. Gaan we naar het land, dan krijgen we als we daar oog of tijd voor hebben, onderwijst. Je kunt een mooi stuk grond zien. Kleigrond. Zwaar of licht. Goede zandgrond voor de teelt. Maar er moet wat gebeuren, zal er sprake zijn van vrucht. Het land moet bewerkt worden. Gebeurt dat niet, dan wordt na een paar maanden alleen onkruid gezien. Aardig hoog. Het vult het hele veld. Onkruid komt vanzelf op. Het behoeft niet gezaaid te worden. Zal de grond bruikbaar zijn, dan moet er wat gebeuren. Weer gebeuren. De boer, de landbouwer, moet aan het werk. Het gebeurt. De akkergrond roept om het werk van de boer. Er wordt geploegd en geëgd. Kluiten worden fijnge maakt. Op het machinale werk wat nu gebeurt, wordt niet meer zo'n acht gegeven. In de vorige eeuwen was het druk op het land. Mannen waren bezig. De inzet van paarden was onmisbaar. Ze waren betrokken bij het landwerk. Alles wat er gebeurde was noodzakelijk voor het zaai- of pootgoed. Nu hebben we andere middelen om het landwerk te doen. Maar het werk is nog hetzelfde. Elk jaar ziet men ploegen en eggen. Op zich zijn beide zaken oud. In de Bijbel

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen over Lukas 22:32 'Hemels onderwijs'. Ds. K. Hoefnagel levert een bijdrage over 'getuigen'. Ds. Tanis schrijft over DL hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 11. Ds. P. Roos levert een bijdrage over de verkiezingen. Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 3: 21. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over het proefschrift van ds. Golverdingen wat gaat over de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten in de jaren 1946-1950. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. Tenslotte nog wat persberichten en boekbesprekingen.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdag 22 maart werd er in de Chr. Geref. Kerk van Meerkerk een ambtsdragersconferentie gehouden. Ds. P.D.J. Buis heeft op een heldere en duidelijke wijze gesproken over het onderwerp: "De Christelijke Gereformeerde Kerken na de Generale Synode van 2013-2014". Het was goed bijeen te zijn en met elkaar na te denken over allerlei ontwikkelingen in onze kerken. Een verblijdende zaak dat er een goede opkomst was.

Ontmoetingsdag

Zaterdag 3 mei D.V. zal de volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Sprekers: Ds. M.C. Tanis, ds. A. Baars, ds. M.A. Kempeneers en ds. A. van Heteren. Onderwerp: de vier Evangeliebeschrijvingen. Aanvang: 's Morgens half elf en 's middags twee uur.

Zendingsdag Elburg

D.V. 23 juli zal er weer zendingsdag gehouden worden. Noteert u alvast deze datum.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 15 april 2014 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 3 april.

AvH

wordt erop gewezen. Beelden bestemd voor de praktijk worden gebruikt. Juda zal ploegen. Jakob zal voor zich eggen (Hosea 10). De Heere zegt tot Juda en Jeruzalem: Braakt ulieden een braakland en zaait niet onder de doornen (Jer. 4:3).

Lessen

Wat er gebeurt op het land heeft bijzonder een predikant veel te zeggen. Hierin ligt een levensles. Het wordt de predikant voorgehouden door zijn Zender. De predikant dient te leven bij en acht te geven op het werk van de Heere in de levensakker van de mens. Het komt allereerst aan op wat de Heere doet in de mens. Anders kan het zaad van het Woord geen vrucht voortbrengen. Het is noodzakelijk dat een predikant ook zelf weet van het doen van de Heere. Zijn ploeg- en egwerk. Dat nu bemerken we bij de mannen van Dordt. Het werk Gods is vastgelegd in de Leerregels. Nu nog één zaak. Van die zaak, namelijk het ploegen en het eggen, mag niet gezegd worden dat het voorbereidend werk is. Het is het begin en daarop volgt het zaaien. Het doel van ploegen en eggen is om te kunnen zaaien met verwachting van een goede oogst. Dat wil niet zeggen dat na het zaaien het werk af is. Controle is er en wieden was er vorige eeuwen en nu het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Soms is bemesting nog noodzakelijk. Er blijft werk voor de boer en arbeider. Zo is er vanaf het begin tot het einde het werk door de Heere. Door Woord en Geest. Het werk in de zondaar. Art. 11 wijst erop en houdt er ons bij stil.

Gods werk

Nu staat er in het begin van dit artikel iets wat vragen kan oproepen. God werkt Zijn welbehagen in de uitverkorenen uit en werkt in hen de ware bekering. Weer uitverkiezing. Weer uitverkorenen. Dit woordgebruik is juist. De Schrift gaat er ons in voor. Maar dan op deze wijze: In geen enkel opzicht is de Heere in Zijn verkiezing en de realisering ervan afhankelijk van enige daad van de mens. Het heilswerk van God in de zondaar komt in de zondaar enkel en alleen door Christus' verdienste naar Gods welbehagen door Woord en Geest. Dit mag in de prediking niet ontbreken. Het is uit de Schrift naar de Schrift. God de Heere leert er ook in roemen. Onverdiende zaligheên heb ik van mijn God genoten, ik roem in vrije gunst alleen. Dan is de uitverkiezing in geen enkel opzicht een steen des aanstoets of een rots der ergernis. God de Heere wordt in Zijn verkiezende liefde bewonderd en aanbeden. Kwam het in de kerken maar meer voor. Werd het maar meer gehoord in de onderlinge gesprekken. Het woord 'uitverkorenen' door de Dordtenaren gebruikt, heeft een oorzaak. Geen twistappel. Geen dogmatisch verschil, maar een levenszaak. De gedachtengang, de leer van de Remonstranten, heeft hen diep getroffen. De Heere werd van Zijn eer en verheerlijking beroofd. Als het bij de Remonstranten gaat over verkiezing, verzoening, wedergeboorte, geloof en de volharding, dan is er naar hun overtuiging samenwerking van de genade van God en de vrije wil van de mens. God de Heere wacht op

ons dat we gebruik maken van het gegeven geloof en zo komen tot geloven en het volharden in het geloof. Daad van de mens door de mens. En zo rust de verkiezing op het geloof. Maar Gods Woord leert anders. Er is een verkiezing tot het geloof en zo rust het geloof op Gods verkiezing. Geloof is Gods gave en het geloven niet minder. God alleen de eer. Daarom willen ook de Dordtenaren, denkend aan het werk in de zondaar, in hun schrijven de Heere voluit eren. Tot zes keer toe gebruiken zij het persoonlijk voornaamwoord 'Hij'. Dat was ook hun levensdrang. Een voorbeeld, een levensvoorbeeld. Wanneer het soevereine, oppermachtige werk van de Heere een predikant beheerst en bij hem verdiept, zal dat aan de prediking te merken zijn. Hij wil een goede uitdeler zijn van de menigerlei genade van God, 1 Petrus 4:10. De prediker weet dan wat de menigerlei genade is, wat die genade inhoudt en hij weet wat het is als die genade doorwerkt. Hij ondervindt dat die genade sterkt, bemoedigt en uitzicht geeft. Ook voor jongeren. Juist voor jongeren, want wat kunnen ze horen en zien. Het tegendeel van wat uit Gods handen komt. Soms wordt iets als goud aangeboden wat bij onderzoek doublé blijkt te zijn. Het keurmerk ontbreekt. In de vorige eeuw zei een schipper: wie naar de Schrift gereformeerd is, is bekeerd.

M.C. Tanis

*Onverdiende
zaligheên heb
ik van mijn
God genoten,
ik roem in vrije
gunst alleen.*

Vragenrubriek

Getuigen

Een vraag op catechisatie over 'getuigen'. Moet dat en zo ja, hoe dan? Het vrijmoedig spreken over God en Zijn Woord is nooit gemakkelijk geweest. Omdat we sinds de zondeval leven in een van God vervreemde wereld. Maar we

hebben ook nog eens een vreesachtige natuur. Denk aan Petrus op die vroege vrijdagmorgen. Maar zie hem nu eens staan op die vroege zondagmorgen, na de uitstorting van de Heilige Geest. Mensenvrees en angst voor spot

en plagerij kunnen ons danig in de weg staan. Om echt en recht te kunnen getuigen moeten we daarom de Heere leren vrezen. Al zeg ik daarmee niet dat je over God en Zijn dienst moet zwijgen als je zelf niet durft te zeggen dat je een

Wie zich voelt
aangevallen
gaat zich
verdedigen.
Dan krijg je
een gevecht
en daarbij
vallen dan
gewonden.

kind van God bent.

Wat is getuigen eigenlijk? Het is van iets getuige zijn en daarvan en daarom spreken. Je hebt een ongeluk zien gebeuren en je vertelt je verhaal aan de politie. Je wordt geroepen om te getuigen en je voelt je daartoe ook gedrongen. Omdat je onder de indruk bent van dat ongeluk. De discipelen waren getuige van het feit dat Jezus uit de doden was opgestaan en daarvan spraken zij dan ook: zij getuigden. Je hebt de goedheid van de Heere ervaren en je vertelt ervan tegen je kinderen. Dat is getuigen.

Onder de indruk van Gods handelen in het algemeen en in het bijzonder in eigen leven maakt onze tongen los. Dan gaan we van de Heere en Zijn dienst spreken. En ons leven gaat veranderen. Er komen levensuitgangen naar de Heere toe. Dat noemen we een godzalige wandel. En het behaagt de Heere anderen door onze godzalige wandel voor Zijn dienst in te winnen.

Getuigen is niet: je collega aanvalen en hem de mantel uitvegen over zijn gedrag. Pas daar mee op. We zijn niet beter dan wie dan ook. Wie zich voelt aangevallen gaat zich verdedigen. Dan krijg je een gevecht en daarbij vallen dan gewonden. Getuigen is wel de waarheid spreken, door je gedrag

een ander levensbeginsel dan je collega tonen, en als hij daar dan agressief op reageert, dat is dan wat anders. Daar kun je niets aan doen. Je kunt eigenlijk niets anders verwachten. Let er maar eens op wat de getuigen van Koning Jezus de eeuwen door hebben meegemaakt!

Maar vergeet ook niet dat er door het getuigenis van de apostelen ook velen tot geloof zijn gekomen. Dat komt door de kracht van de Heilige Geest Die het gesprokene wil toepassen in het hart. Verwacht het daarom niet van jezelf, je woordkeus, je overtuigingskracht, je ernst, je wijsheid, maar van God alleen!

Vergeten wij bij de roeping om te getuigen ook niet om dicht bij huis te beginnen. Gij in uw klein hoekje en ik in 't mijn'. Spreken we onze eigen kinderen wel aan? Spreken we in gezins- en familieverband over de dienst des Heeren? Als dat al niet gebeurt, zal het op de werkvloer zeker niet gebeuren.

Om van God en Zijn dienst te spreken is een roeping. Laten we niet denken dat we zwijgend over de aarde mogen gaan als we weet hebben van een eeuwig verderf. Als dat persoonlijk niet weegt, dan laat de ander ons ook koud. Ja, maar ik heb geen vrijmoedig-

heid, zo zegt iemand. Wat je niet hebt, kun je krijgen. Van de Heere. Want waartoe Hij mij ook roept, daartoe wil Hij ook bekwamen. Maar er zijn ook andere mogelijkheden om de naaste te wijzen op God en Zijn dienst. Schaf evangelisatiemateriaal aan en verspreidt dat. Leg eens een goed tijdschrift, een boek, of de bijbel zelf in een wachtkamer. En als je onkerkelijke buurman kanker heeft en je voelt je gedrongen iets te zeggen, ga er heen, met God, maar neem ook een vriend, een bekende mee. Dat kan wonder boven wonder vrijmoedigheid geven om te spreken. De zogenaamde Jehova-getuigen komen ook met z'n tweeën. Misschien dat we er achter zijn gekomen hoe laks en oppervlakkig we in deze dingen zijn en hoe geneigd ons hart is om de Heere te verloochenen. Wat is het toch nodig dat we, net als Petrus, Gods liefde en trouw voor albedervers leren kennen. Dan kan het niet anders of we moeten er van spreken. David had ook vrijmoedigheid nodig en daarom bad hij, en bidden wij het toch met hem mee: Heere, open Gij mijn lippen door Uw kracht, zo zal mijn mond Uw lof gestaag vermelden!

K. Hoefnagel

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Daniël 3:21

21 Toen werden die mannen gebonden in hun mantels, hun broeken, en hun hoeden, en hun andere klederen, en zij wierpen hen in het midden van den oven des brandenden vuurs.

Geloofsbeproeving wordt in de Bijbel vaak vergeleken met vuur. Petrus gebruikt dat beeld in zijn 1e brief. Hij gebruikt het voorbeeld van een goudsmid, die een klomp goud heeft die zo uit de goudmijn komt. En die ongezuiverde klomp wil schoonmaken. En hoe doet hij dat? Peutert hij dan met een mes

het gruis en het steen uit het goud? Nee, hij werpt die goudklomp in de smeltketel. En hij stookt het vuur onder die ketel hoog op. En wanneer weet die smid of het goud zuiver is? Als hij in de goudketel zijn eigen spiegelbeeld kan zien.

De vrienden worden in de oven geworpen. Dat gebeurt door de soldaten, in opdracht van koning Nebukadnezar. Toch is er meer te zeggen. Zou het niet zo kunnen zijn dat God Zelf hen in het vuur brengt? Wellicht denk je: maar mag je dat zo zeggen? Dat God

mensen in een oven werpt? Dat de Heere mensen in moeite en zorg brengt? God is toch een God van liefde en barmhartigheid? Jawel, maar de Bijbel laat ons zien dat de Heere het soms nodig acht om mensen in het vuur te werpen. Niet letterlijk, maar geestelijk. Dat schrijft Petrus in het eerste hoofdstuk van die brief. Dat de Heere mensen in de oven brengt. Het is niet alleen Babylon die het Gods kinderen moeilijk maakt. De Heere doet het Zelf ook. Petrus heeft het in zijn 1^e brief over 'de beproeving van het geloof': *Opdat*

de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus.

Daar gebruikt Petrus het voorbeeld van de goudsmid, die een goudklomp heeft, vermengd met steen en stof. Maar dat goud krijgt natuurlijk pas zijn waarde als het zuiver is. En hoe zuivert die goudsmid dat goud? Hij legt die goudklomp in een smeltkroes. En onder die ketel stookt hij het vuur op. Door de hitte smelt dat goud en alles gaat koken en borrelen. Het goud dat zakt naar de bodem van die smeltkroes en het vuil dat ligt er als schuim bovenop. En dan schept die goudsmid met een schuimspaan het vuil er van af. Alles wat geen goud is, wordt weggenomen.

Petrus zegt: zo moet ook het geloof beproefd worden. Het moet het vuur in. Waarom? Wel omdat niet alles geloof is wat geloof heet. Heel veel mensen zeggen wel dat ze geloven. Maar de vraag is of dat ook het échte geloof is? Nou dat moet dus gaan blijken. En daarom moet het beproefd worden. En dan blijkt dat er veel is wat wel geloof heet, maar het niet is. De Heere Jezus laat dat in Mattheüs 13 zien in de gelijkenis van het zaad. Er komt zaad op steenachtige grond. En dat groeit heel snel op in die lekkere warme

grond. Maar... als de zon komt, als het vuur komt, dan verdort het. Als de beproeving komt, dan is het met dat geloof snel gebeurd. Als er verleidingen komen en verzoeken, als er bespottingen en vervolgingen komen, dan zeggen veel zogenaamd gelovige mensen dat geloof vaarwel. Het vuur dat maakt openbaar of het echt is.

Maar ook het ware geloof, dat een gave van God is, ook dat geloof moet beproefd worden. Want we moeten niet denken dat het ware geloof al direct is zoals het wezen moet. Nee, er zitten allerlei onreine en onzuivere elementen in. En die moeten eruit gebrand worden. En dat is een pijnlijk proces. Maar dan blijkt dan ook dat het *goud* is. Want wát er ook vergaat in dat vuur, dat goud niet. Dat kan er tegen. Het geloof dat uit God is, dat verdwijnt niet in de beproeving. Je wordt er geestelijk niet zwakker van als je de oven in moet. Je wordt er geestelijk niet minder van als je het vuur in moet. De Heere weet wel wat Hij doet.

De drie vrienden kunnen vrezen als ze naar de oven gesleept worden. Een mens kan denken dat hij om zal komen in de beproeving. En dat hij het niet vol zal houden. Dat hij toch te zwak zal blijken. En als wij meekijken met de goudsmid en je ziet hoe hij het vuur opstookt en nog weer opstookt. En je ziet dat goud borrelen en

schuimen en hoe de stoom er af komt. Dan denk je: daar blijft niks van over! Maar de goudsmid is niet bang. Die weet wat hij doet. En zo is het ook met de hemelse Goudsmid. Als Hij Zijn volk in de smeltkroes werpt, dan kunnen zij soms met David kermen en klagen: *ik zal nog een keer in de handen van Saul omkomen*. Als ze middenin dat vuur van de beproeving zijn, dan vrezen ze dat er niks van hen en van hun geloof overblijft.

Maar de Heere weet wat Hij doet. Één ding is zeker: ze zullen nooit té zwaar worden beproefd. In dat proces van geloofsbeproeving zullen zij geestelijk geen wezenlijke schade ondervinden.

De smid stookt het vuur net zo heet op, totdat hij alleen maar zuiver goud over heeft. En wanneer weet die smid of het goud zuiver is? Als hij in de goudketel zijn eigen spiegelbeeld kan zien. Als dat goud zo zuiver is, dat het als een spiegel blinkt. En dan is de beproeving van het goud voltooid. En zo doet de Heere het ook. Als Zijn volk het beeld van Christus gaat vertonen, als ze op Hem gaan lijken, dan heeft de beproeving nut gehad. Wat was volgens Petrus ook alweer het doel van de beproeving? *Tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

*Het geloof
dat uit God is,
dat verdwijnt
niet in de
beproeving.*

Kerkelijk actueel

Verkiezingen

Ons volk heeft gekozen. Als dit blad ver schijnt, is het al weer twee weken geleden. Toch is een verkiezingsuitslag het waard om de feiten en de resultaten wat van dichtbij te bekijken. Kunnen wij er bepaalde algemene conclusies uit trekken?

Wat mij en u vooral opgevallen is, is het feit dat de wil van het volk zich vooral richt op materiële zaken. In het oude Rome ging de gunst van het volk uit naar brood en spelen. Dat blijkt ook telkens weer als we gaan kiezen. Het volk

kiest voor brood, de politici kiezen voor het volk ("de kiezer"). Dit is het proces van decadente democratie! In Gods Woord vinden we meermalen de voorkeur van de massa beschreven. In deze lijdensweken

denken we dan vooral aan de keus voor Barabbas tegen Jezus. Op grote afstand vinden we als christenen allemaal dat het volk helemaal verkeerd gekozen heeft. Een schokkende vergissing en meer dan dat: een daad van openlijke

*Zoals
Balkenende
het eertijds
meemaakte
en velen
met hen. Bij
anderen, zoals
Roemer zag
je de roem en
de verheffing
op het gezicht
liggen.*

opstand tegen God. Deze keus is onderdeel van de ernstigste zonde die de mensheid ooit pleegde. De Heilige en Rechtvaardige gedood. Een moordenaar kreeg de voorkeur van het vrome volk. De omkering van alle waarden die mensen zich ooit kunnen voorstellen. Deze keus blijkt geen incident te zijn. Het verklaart integendeel wat er leeft op de bodem van een mensenziel. Zo zullen wij het altijd weer doen. Dit is het kenmerk van de democratie. Het is ook altijd weer ten diepste de verwerping van het Goddelijke gezag; “Komt, laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen”. Daar kan alleen genade iets aan veranderen. Laten we niet menen dat gewetensvorming zonder de bediening van Gods Geest ons en onze kinderen redden kan. Het nieuwe leven begint met de keuze voor de Heere en Zijn dienst, niet vanuit de mens, maar vanuit eenzijdige genade. Tot die keuze hebben mannen als Mozes en Jozua het volk opgeroepen. Ook de Heere Jezus heeft hetzelfde gedaan in Zijn gelijkenissen, waarin Hij handelt over de twee wegen. Als de Heere gaat werken, leren we inzien dat we al verkeerd gekozen hebben. In het Paradijs. De verkeerde boom en de verboden vrucht. Ook voor beschaafde christenen is het onbegrijpelijk dat de zonde zo diep zit in het mensenhart. De Heere sprak tegen Samuel: Zijn hebben u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen koning over hen zijn zou. De geschiedenis van Jozua leert ons dat zelfs als een verbondsvolk meent de goede keus te doen, het toch niets anders kan bedoelen dan de weg van de Godsverwerping. Dus zal die grondhouding altijd weer om zijn rechten komen. Zo ook in deze verkiezingen. Ik kijk niet neer op kiezers, die brood verwachten van de politici. Er groeit in Nederland een brede stroom mensen die het van de voedselbank moeten hebben. Gods Woord neemt het op voor de arme en voor weduwen en wezen, die in Bijbelse tijden niet konden steunen op “sociale” voorzieningen. We moeten oog hebben voor

de materiële nood die er heerst in de wereld en ook in Nederland. Maar ook de Christelijke politiek in Nederland is bewogen met deze noden en desondanks gaat de voorkeur niet allereerst naar deze partijen uit. Pechtold heeft alles te bieden en we nemen het dan maar op de koop toe dat hij de Christelijke fundamenteën wil verwijderen uit onze samenleving. Dus kiest de massa voor brood zonder God en bezwijken we telkens weer voor de verzoeking van de duivel, die wenst dat we hem zullen aanbidden. Ons brood, onze behoeften, waarom Christus heeft leren bidden, kan alleen maar zinvolle betekenis krijgen vanuit de tafel der toonbroden in het heiligdom en vanuit Hem Die het Brood des levens is. Christus is het Brood des levens en Hij geeft het, vanuit bewogenheid met de schare.

Wat verder opvalt, zoals steeds weer bij verkiezingen, is de ijdelheid van politici. En opnieuw zeg ik dat ik er even gevoelig voor zou zijn als deze partijleiders. Wilders sprak eens van zijne ijdelheid Pechtold, maar hij had natuurlijk ook zijn eigen naam kunnen invullen en die van mij. Enerzijds heb ik bewondering voor mensen als Rutte en Samson en hun collega's, dat zij de druk van verkiezingen aan kunnen. Dat kan ik als dominee best aanvoelen, omdat ik ook vaak op tweetal stond en, hoe dan ook, daar ben je toch bij betrokken. U vast ook wel. Samson kreeg de zware klap en je moet het maar kunnen verwerken. Zoals Balkenende het eertijds meemaakte en velen met hen. Bij anderen, zoals Roemer zag je de roem en de verheffing op het gezicht liggen. Begrijpelijk vanuit menselijk oogpunt. Zo is de mens, zo zijn wij. Het toont wel iets van de ware aard van politiek leiders. Men wil scoren (dat is het bekendste woord onderhand in Nederland). Maar denkt u dat niet. Nee, natuurlijk werkt men voor hoge idealen, voor een beter en sociaal land. Dus leg al de mooie beloften eens op de weegschaal van Gods Woord. Maar hoe ernstig als een koning een kind is, zoals Gods Woord zegt. In feite zijn het her-

ders die zichzelf weiden. Dat geldt niet van allen. Mensen als van der Staay en Slob danken vertrouwen aan het feit, dat zij betrouwbaarheid uitstralen. Een derde lijn zie ik in de instabiele keuzes van het volk. In enkele jaren verandert alles: voorkeur voor Samson slaat zo maar om in aanhang voor Pechtold. Het optreden voor de media speelt in op allerlei persoonlijke voorkeuren. Jaren terug sloeg op dezelfde manier de kiezersgunst om rond de persoon van Balkenende, die toch een man met bepaalde principes was. Hosanna en kruist Hem. Vest op prinsen geen betrouwen. Gods Woord liet het ons allemaal al weten, ver voordat we het zelf pijnlijk moesten ontdekken. Staan we ergens voor? Hebben we de gestalte van Luther in Worms? In de kerk immers kunnen zaken ook zo maar omslaan. Dominees, ambtsdragers, leidlieden worden gekozen en later ook weer even snel verworpen. Want ook in de kerk wordt het spelen op de man steeds alledaagser en normaler. Terwijl wij toch wel echt moeten weten dat het gaat om de grondslagen van het leven. Wat lopen kerkelijke en politieke lijntjes soms verwarrend dicht door elkaar.

En wat te denken van de Christelijke politiek? Ik schaar dan gemakshalve het CDA daar ook onder, omdat voor de kiezers deze partij toch vanouds verbonden is geweest met kerk en geloof. Ik voel natuurlijk afstand met deze partij, maar we hebben de laatste jaren ook moeten onder vinden dat een kabinet Rutte toch weer heel iets anders is als een CDA regering. Je kunt immers rustig zeggen dat een man als de premier koophandel lijkt te drijven met beloften en beginselen. Als ik het over het CDA heb, dan spreek ik over de laatste overblijfselen van de Christelijke beschaving. In politiek opzicht hebben we toch liever te doen met het CDA dan met de PvdA. Dus vond ik het een meevaler dat Buma de partij uit een diepdal heeft kunnen weghouden. De oude roem zal echter nooit meer terugkeren. Dan zijn er de twee partijen die

dichter bij ons staan, namelijk de CU en de SGP. Ik noem deze samen bij elkaar, omdat ik op deze plaats geen politiek wil bedrijven, al begrijpt u zelf wel dat ik mijn duidelijke voorkeur heb. Wat betreft de ruime winst voor de CU: ik heb me afgevraagd waar deze stemmen vandaan zijn gekomen? Misschien uit de hoek van het CDA en kerkelijk gedacht, vanuit de Gereformeerde kerken. Verder kwam de opstelling van de CU in veel zaken principieel op mij over. Hoe denken we over de koers van de SGP? Er zijn ontwikkelingen waar we als gezindte misschien toch een beetje trots op zijn. Dat zelfs de SGP zichzelf zo op de politieke agenda heeft gezet, vinden we heimelijk wel mooi. Ik denk ook werkelijk wel dat het voordelen heeft. Denk alleen aan de omzichtige omgang van het kabinet met sommige ethische items. Ons volk krijgt op die manier ook de indruk (en die is hard nodig) dat wij als christenen willen meedenken met de problemen van deze tijd. En zoals ik al opmerkte, onze vertegenwoordigers wekken vertrouwen en maken een integere indruk. We moeten echter ook voorzichtig zijn en niet te hard van stapel lopen. Een eerder gesignaleerde trend, namelijk een snelle omslag van sympathie naar antipathie, kan zich zo maar weer voordoen. Maar er is ook een sluipend gevaar van ondermijning binnen onze eigen gelederen. Als we stellen dat de vreze des Heeren onder

kerkvolk achteruit gaat, dan zal dat ook merkbaar zijn in politieke partijen. Spruyt had het laatst, naar ik meen, over bijvoorbeeld het driemanschap Kersten, Zandt en Abma. Deze mannen zouden niet meer passen in de Tweede Kamer. Zij pasten wel in de tijden van weleer. De huidige opvolgers voelen zich ongetwijfeld verbonden met hun voorgangers. Zeker! Maar de taal en de onderwerpen die thans besproken worden, wijzen op een duidelijke verschuiving. Ik kan niet overzien welke gevolgen dit heeft. Maar ik merk de verschuiving wel (op). Hoe zal het gaan met de SGP jongeren? Ik denk aan Vlissingen. Ik raket deze kwestie nu niet meer op, maar het verbaast mij wel enigszins, dat een vrouw binnen de gelederen van de SGP vrij geruisloos haar plaats heeft gevonden. Zeker is het mooi dat ook vrouwen meedenken met de politiek. Evenzeer als het een ernstige misser is dat er geen man werd gevonden. Voor mij zelf is het geen zaak van ultieme principes dat er als uitzondering een vrouw in de raad komt. Ik kan daar mee leven. Maar ik meen toch diep in mijn hart dat dit mannenwerk is, met alle respect voor mevr. Janse. Ik gun de vrouwen in het gewone leven ook een zinvolle tijdsbesteding, naast en nadat het eigen gezin is veilig gesteld. Ik ben echter bezorgd over deze geruisloze ommezwaai; het hoofdbestuur zal er best de nodige tijd en aandacht aan besteed hebben,

maar op het grondvlak lijkt het geaccepteerd. Er lijkt nu geen haan naar te kraaien. Dat vind ik wel wat vreemd. Wie bekend is met de gelederen van de SGP, moet wel aannemen dat we misschien wat indommelen. Laten we niet vergeten dat dit een hot item is geweest, tot voor kort. Het lijkt echter van de ene op de andere dag geaccepteerd. Getuigt het van bezinning of is het een teken van aanpassing? Kon het anders als we zien dat de werkende vrouw ook in onze kringen haar plaats heeft veroverd? En merkt u ook niet op andere terreinen en inzake andere onderwerpen dat de dingen verschuiven? Denk aan "uitzending gemist" (gezinsgids). Daar heb ik dan echt wel zorgen over. In kerken waar de vrouw oprukte naar de kerkenraadsbanken, bleken vrouwen het beter en gedrevener te doen dan mannen. Zo zal het ook in de SGP kunnen gaan. Ik verwacht een zekere toevloed van vrouwen. En ze zullen het goed doen. Ik merk alleen maar op dat zoiets twintig jaar terug nog geheel ondenkbaar was.

O tempora, o mores! De wijngaard van Naboth en de kroezen van de Rechabieten staan ook in Gods Woord en deze worden om die reden geprezen. Te meer dus naar de belijdenis: Maar Gij hebt, o eeuwig Wezen, geen verandering te vrezen. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in der eeuwigheid. En wij?

P. Roos

Ik gun de vrouwen in het gewone leven ook een zinvolle tijdsbesteding, naast en nadat het eigen gezin is veilig gesteld.

Prediking en praktijk

Vernieuwing en verwarring (1)

"... onze medemens. We moeten hem recht doen, zowel de levende als de dode. En daarom moeten we hem leren kennen. Dus zoeken we in de geschiedenis niet naar wat nuttig is, maar naar wat waar is. De gestorvenen mogen we evenmin belasteren als de levenden. Je moet de waarheid over hen spreken. Dat kan nu eenmaal niet zonder dat je iets van hen weet. En je moet iets van

hen weten, want het verleden dat zij geschapen hebben, is nog overal om ons heen."

Woorden van wijlen dr. A.Th. van Deursen. Ze geven zijn opvatting weer over nut en taak van de geschiedeniswetenschap. Ds. M. Golverdingen heeft ze tot het motto van zijn boek gemaakt:

recht doen aan de doden, de waarheid over hen spreken...

Over welk boek heb ik het? Ik heb het over de dissertatie die ds. Golverdingen op 4 maart jongstleden met goed gevolg verdedigde aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn. Dat vond plaats in het drukbezette kerkgebouw van de Apeldoornse Gereformeerde Ge-

Een in 1950
inderhaast
samengeroepen
generale
synode besloot
ds. R. Kok voor
een periode
van zes
maanden
te schorsen.

meente. Het mag een wonder van Boven heten dat deze dominee na zijn ingrijpende ziekte van een jaar geleden de kracht ontving om zijn proefschrift te voltooien en nu tot doctor in de theologie promoveerde. Namens de redactie en de lezers van *Bewaar het Pand* wil ik mijn Dordtse collega van harte feliciteren met dit mooie gebeuren. Ik voeg er de wens bij dat de Heere het resultaat van zijn studie zegenen wil tot heil van de kerken. Daarbij denk ik allereerst aan zijn eigen kerkverband, dat van de Gereformeerde Gemeenten, maar misschien mogen ook andere kerken in die zegen delen...

In zijn proefschrift richt ds. Golverdingen zich op de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten in de jaren 1946-1950. Blijkens de titel typeert hij die met de twee woorden 'vernieuwing' en 'verwarring'. In de jaren na de Duitse bezetting komen er allerlei nieuwe ontwikkelingen binnen de kring van de gemeenten openbaar. De schrijver somt er wel zo'n tiental op. Maar in diezelfde jaren is er eveneens sprake van veel spanning en onderlinge confrontatie rond de leer en de praktijk van verbond en prediking. Daarbij brengt hij met name een viertal 'hoofdrolspelers' voor het voetlicht: ds. G.H. Kersten, veel jaren lang de onbetwiste leider van de kring van gemeenten, ds. A. Verhagen, wiens naam vooral verbonden is aan het kerkelijk jeugdwerk, dr. C. Steenblok, een gepromoveerd gereformeerd predikant die in 1943 naar de Gereformeerde Gemeenten overkwam, en ds. R. Kok, wiens kracht lag in een hartelijke prediking en een toegewijd pastoraat.

Tegelijkertijd moet van ds. Kok gezegd worden dat hij in zijn optreden vasthoudend en bij tijden onverzettelijk was.

Uitvoerig en met de precisie van een kroniekschrijver gaat ds. Golverdingen de gang van zaken na van wat later als de 'kwestie ds. Kok' bekend geworden is. Tegen de prediking van ds. Kok, die veel nadruk legde op het aanbod van Gods genade, kwam in de loop van de jaren meer en meer kritiek. Met name zijn vele publicaties in die jaren hebben weerstand opgeroepen. De aanklacht die tegen ds. Kok werd ingebracht, betrof vooral, wat men noemde: de vereenzelviging van de algemene aanbidding van de genade en de belofte van de zaligheid aan allen. Dat strookte niet, zo meenden zijn tegenstanders, met de uitspraken die de synode van de Gereformeerde Gemeenten in 1931 had gedaan, namelijk dat het verbond der genade staat onder de beheersing van de eeuwige verkiezing. Het was, zo meende men, onmogelijk dat de beloften die tot dat verbond behoorden allen en een ieder zouden gelden. Men verweet ds. Kok dan ook een verwarde verbondsbeschouwing. Een in 1950 inderhaast samengeroepen generale synode besloot ds. R. Kok voor een periode van zes maanden te schorsen. Het gevolg was dat ds. Kok buiten het kerkverband kwam te staan. Vanaf 1956 tot aan zijn sterven in 1982 was hij een gewaardeerd christelijk gereformeerd predikant. Vele keren vulde hij ook de kolommen van ons blad *Bewaar het Pand*.

In ds. Golverdingen's boek is het

verloop van de dingen in de jaren 1946 tot 1950 minutieus te volgen. Veel feiten die tot heden onbekend waren, heeft hij aan de stoffige archieven ontrukkt. Het is hem er in zijn studie om begonnen recht te doen aan personen en over hen de waarheid te spreken. Het is buitengewoon te waarderen dat ds. Golverdingen de zaak 'ds. Kok', die in die (en ook in latere!) jaren zozeer de gemoederen heeft bezig gehouden, op een uiterst feitelijke en daarmee zo objectief mogelijk wijze beschrijft. Op diverse bladzijden spatten de emoties bijna van het papier af, maar voortdurend worden deze in de presentatie van ds. Golverdingen beteugeld. Het is hem om de waarheid te doen. Wat overigens niet wil zeggen dat de schrijver de gebeurtenissen niet toetst. Dat doet hij wel zeker, en wel aan de bepalingen van de kerkorde en ook aan (wat ik zou willen noemen) bijbelse betamelijkheid. De vijfde stelling bij de dissertatie is dan ook onthullend: "Kerkelijke conflicten, zoals in de Gereformeerde Gemeente van Veenendaal in de jaren 1948-1950, kunnen als regel worden herleid tot een gebrek aan goede communicatie of het niet of onvoldoende praktiseren van de heiligmaking." Een spiegel voor toen en nu.

J.M.J. Kieviet

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek

Bid niet voor dit volk

"Gij dan, bid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op, en loop Mij niet aan, want ik zal u niet horen." Jeremia 7:16

Indien Gods toorn vast besloten is over een volk, zal de Heere het oordeel ook uitvoeren. Dan is er of in het geheel geen voorbid-

der voor zo'n volk of de voorbede wordt verboden.

Dat laatste is het geval in Jeremia 7:16.

Verbod

De Heere spreekt tot Jeremia: 'Gij dan, bid niet voor dit volk.' Er staat 'dit volk'. Het is de naam van Juda of Mijn volk nauwelijks meer waard. De Heere weet dat Jeremia wil bidden voor het volk, maar Hij wil niet dat dit nog gebeuren zal. 'Hef geen geschrei nog gebed voor hen op.' Wat de Heere anders zou behagen, mishaaft Hem nu. 'Geschrei' betekent een hevig en hartelijk gebed dat in de benauwdheid wordt gebeden met zuchten en gekerm. We kunnen spreken van een schreiend gebed. Er is sprake van 'opheffen' van het gebed. Dit ziet op het opheffen van de handen, de ogen, het aangezicht en het hart tot God Die in de hemel is. De Heere mag niet aangelopen worden: 'en loop Mij niet aan'. Wat het gebed betreft betekent dit: de Heere tegemoet gaan Die Zijn toorn gaat uitvoeren met de bedoeling Zijn aangezicht nog te verzoenen. Hellenbroek verwijst naar Abigaïl die een vertoornde David tegemoet ging en zo zijn toorn afkeerde. Het woord 'aanlopen' geeft ook aan het onvermoeide en onbeschaamde aanhouden in het gebed. Zo hield de weduwe aan bij de onrechtvaardige rechter totdat zij haar recht kreeg. De Heere wil niet dat Jeremia Hem aanloopt. Predikers moeten voortdurend bidden voor het welzijn van hun kudde. Zij moeten waken voor hun zielen. Er mag wat het gebed betreft geen stilzwijgen bij hen zijn. De valse profeten houden niet aan in het gebed, zij treden niet in de bres. Ontrouwe herders laten het ge-

bed na. Hoe kan het Jeremia dan verboden worden te bidden voor het volk? Omdat de Heere Zelf het hem verbiedt.

Reden

Wat is de reden dat de Heere verbiedt te bidden voor een volk? Omdat de zonden van een volk zo gruwelijk zijn dat de Heere ze niet wil vergeven. Indien de zonden van een volk zodanig zijn dat de Heere ze niet wil vergeven voordat Zijn oordelen zijn gekomen. Indien een volk waar lang voor gebeden is, in de zonden blijft volharden. Van dit alles was sprake in Juda. De Heere zegt tot Jeremia: 'want Ik zal u niet horen.' De Heere zal Jeremia niet verhoren. De Heere zou wel horen, maar de wens van Jeremia voor Juda niet vervullen. Omdat de Heere niet zal verhoren, wil Hij ook niet dat er gebeden wordt. Het doel van het gebed is verhoord te worden. Gebeurt dat niet, dan is het ijdel om te bidden. De Heere acht het gebed van Zijn kinderen hoog. Daarom wil hij liever niet dat zij tot Hem zullen bidden en Hij genoodzaakt zal worden niet te verhoren.

Toepassing

Het is te vrezen dat de Heere tot de bidders in Nederland zal zeggen: 'Bid niet meer voor dit volk.' Dan is het verloren. Indien er niet weinig rechtvaardigen in Nederland waren, dan was ons land allang omgekeerd. Wee ons als er niemand meer zal zijn die voor Nederland tot de Heere bidt. Het ziet er droevig met een volk uit

wanneer er geen voorbede meer gedaan wordt. De Heere beware ons ervoor dat Hij zou zeggen: 'Bid niet voor dit volk.' Wee ons als het krachtig gebed van een rechtvaardige dat zoveel vermag er niet meer zal zijn. Op het gebed van Mozes verdierf de Heere het volk Israël niet na de zonde met het gouden kalf.

Zoek dit oordeel af te keren door een spoedige bekering. Bid zelf, oprecht en ernstig. Acht de voorbidding van de vromen als uw krachtigste wapenrusting. Zo bad Jesaja toen Jeruzalem bedreigd werd door vijanden. Zo bad Mozes voor het volk Israël. Samuël bad voor Israël te Mizpa. Toen donderde de Heere met een grote donder over de Filistijnen, Hij verschrikte hen en zij werden verslagen. Acht de voorbidding van Gods gezanten hoog. Zij bidden om Gods grimmigheid af te wenden. Toen de Heere onder Israël vurige slangen gezonden had, kwam het volk tot Mozes en sprak: 'Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben; bidt den HEERE dat Hij deze slangen van ons wegneme.' Verlang naar de voorbidding van Gods dienaren en bidt de Almachtige dat hij naar hen hoort. De Heere mocht het gebed van Zijn knechten en van de rechtvaardigen in ons land horen en Nederland genadig zijn. De ware aanbidders zullen verlost worden uit het verderf en zalig worden.

A. van Heteren

Boekbesprekingen

Lectori Salutem 143, 144 en 145. Ripe publishing, Prinses Christinastraat 27, 4455 BC Nieuwdorp, tel. 0113-613740.

We kregen drie brochures toege-stuurd:

Ds. J. Schipper, Het leven van ons troostboek, € 2,50. Het is een lezing die ds. Schipper heeft gehouden op de predikantenconferentie van de predikanten van de Gereformeerde Gemeenten op

2 september 2013. Robert Murray M'Cheyne, Doe wat u kunt, € 2,00. Hierin komt aan de orde wat een christen kan doen voor het behoud van zijn naaste.

Dr. P. de Vries, Waarheid en godzaligheid, € 2,75. De ondertitel luidt: 'De relevantie en actualiteit van de gereformeerde belijdenis en een evaluatie van de theologie van Tim Keller. Ook voor onze tijd is de gereformeerde leer nog van

betekenis. Belangrijke thema's uit de gereformeerde leer functioneren niet in de theologie van Tim Keller.

Prof. G. Wisse, Pastorale brieven rond geloofsvragen, gebonden, 114 blz., € 12,90, Uitgave boekhandel De Roo, Zwijndrecht, ISBN 978-90-8718-022-5.

Het inhoudsvolle boekje is samengesteld door ds. H. van der Ham

en ds. M. van der Sluys. Wisse leefde van 1873-1957. In zijn jeugd maakte hij in Middelburg nog het gezelschapsleven mee. Als predikant bracht hij een Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. Van 1928-1936 was hij hoogleraar aan de Theologische School te Apeldoorn. In "De Wekker" schreef hij van 1943-1957 bijna wekelijks een pastorale brief. In dit boekje zijn 38 nog niet eerder uitgegeven brieven in enigszins aangepaste spelling opgenomen. We lezen in het voorwoord "Wisse wijst daarin op de noodzaak van met God de Vader verzoend te worden. Het gaat om God. Vandaar dat het recht van God in het verlossingswerk zo'n grote plaats inneemt. Christus is de Middelaar. Hem moet men kennen. Hem moet men bezitten. Er is geen andere weg tot de kennis van de Zaligmaker dan de weg van het geloof. Christus en het geloof staan dan ook centraal in deze brieven. Aan de geloofskennis van Christus gaat vooraf de kennis van onze verlorenheid. Eerst worden we ontdekt aan de zonde. Bij waar schuld-besef wil men van zijn schuld en zonde af. Maar naar recht. Daar komt een begeerte naar de Heere Jezus Christus. Hij heeft aan al Gods eisen voldaan. Er komt een betrekking op de Zaligmaker. Hij is een volkomen Zaligmaker. Hij is bereidwillig en algenoegzaam. Wisse schrijft: 'Als er ooit één kenmerk mag gelden als kenmerk van genade, dan is het dit, dat zulk een begenadigde bij uitstek spreekt van zijn dierbare Borg. Het is heerlijk, te kunnen vertellen: ik ben bekeerd, en hoe ik bekeerd ben en al deze schone zaken. Maar bovenal klopt hier de pols van het waarachtige geestelijke leven, als die ziel aan het woord komt, om van haar Koning te spreken.' Veel zaken worden in de brieven aangesneden: de uitgaande en inkerende daad van het geloof, geestelijke dodigheid, echt werk of namaak, donkerheid en verlatenheid en genade door recht. Tenslotte wil ik u iets doorgeven uit de zevenentwintigste brief (blz. 81 en 82) "Een vorige maal schreven we u over de eis van geloof. Hier moeten we teer voorzichtig onderscheiden.

We noemden het verkapt Remonstrantisme als we zo heimelijk van onze gestalten een grond willen maken. En dat is het ook zo. Toch zou men met die geloofseis ook een verkeerde kant kunnen uitgaan. Als *eenzijdig* de nadruk op die eis gelegd werd, als zouden we nog in het werkverbond staan. Dan komt er een ander gevaar, dat van de Pelagiaanse zuurdesem. Als zou de mens een vrije wil hebben. Als zou het geloven geen wonderdaad van de Heilige Geest in ons zijn. Alle eenzijdige nadruk ergens op leggen, voert steeds tot ketterij. Zo is het met de leer over het verbond, de doop, het avondmaal, de wedergeboorte, de kerk enz. En zo ook met het geloof als een eis van het verbond. Als we die dingen nu maar steeds in hun twee-eenheid leren zien, dan blijven we van alle 'vreemde (ketterse) smetten' vrij. Het is onaantastbaar: geloven is vrucht van een wonderdaad van God in ons, en *tegelijk* het andere; namelijk tegenover een *belovend* God *past* geen andere houding dan die van een *gelovend* volk. Van onze zijde gezien is het een wonderdaad van vrije genade. Van Gods zijde gezien is het een eis, waarvan de beantwoording een beoefening is van plichtmatige godsvrucht. Als u dus in dorre geesteloze toestand verkeert, zet u dan onder die eis ook eens neer. Laat het u maar zwaar doen zwoegen. Ach, wie is tot deze dingen bekwaam? Maar weer deze eis niet af. Het mocht een middel zijn om de Geest des Heeren in te roepen. Ja meer, dan zou het nog eens mogen en kunnen geschieden, dat u niet egoïstisch zou smeken om levendigheid en opbeuring, maar dan zou u nog wel weer eens onder de indruk kunnen komen van hetgeen waar de Heere *recht* op heeft. Want de Heere heeft recht op een levendige, in God zich verheugende en uit Hem levende ziel. En dat besef kan een scherpe, geestelijk prikkel worden om geen genoegen te nemen met onze dodigheid en traagheid. En dan van tweeën één. Of we leggen die eis koud naast ons neer, en dan is dat een kenmerk van dood. Of we bezitten in de kern van ons wezen leven uit God, maar dan laat het ons in het

einde niet leeg, als we vernemen waar God recht op heeft, in ons en door ons. Waar de belofte inkomt, wordt en door de toezegging en door de eis uit die belofte de ziel gaande gemaakt, tot een geloven tegen hoop op hoop." Het boek bevat veel lessen voor gemeentelieden en ambtsdragers. Neem en lees.

TUA Inzicht, Studentenmagazine Theologische Universiteit Apeldoorn, jaargang 18/ 2014/nr. 1.

Het toegezonden nummer draagt als titel "Feesten bij de gratie Gods – Over God, leven en feesten." Rabbijn Evers en rabbijn Lody B. van de Kamp leveren een bijdrage. Evers schrijft over Pesach en Van de Kamp over het Wekenfeest. Prof. Peels levert een bijdrage getiteld "De Leeuw heeft gebruld". De abonnementsprijs is € 14,50. Wie mee wil leven met de TUA kan in TUA Inzicht terecht. Aanmelden voor een abonnement kan via het volgende e-mailadres: bestellen@tua.nl.

Ds. C.J. Meeuse, Een huwelijkslied, Paperback, 80 blz., € 9,95, Ripe Publishing, Nieuwudorp en Nunspeet, ISBN 978-94-91000-45-4.

De ondertitel luidt: 'Overdenkingen over Psalm 128.' Dit boekje bevat drie preken over Psalm 128: een gelukkig huwelijk, een gelukkig gezin en een gelukkig nageslacht. Vanuit Gods Woord wordt leiding gegeven voor huwelijk en gezinsleven. De duivel spant zich in om het huwelijksleven en het gezinsleven stuk te maken. Dit boekje kan onder Gods zegen een middel zijn tot bezinning op het huwelijksleven en het gezin. We lezen op blz. 55 "Wat een wonder als er een beginsel van de ware droefheid in een gezinsleven gevonden wordt, waardoor men met en voor elkaar zoekt naar de ware godsvreze."

W. Schippers, De insluiper, 142 blz., gebonden, € 13,95 (abonneeprijs € 9,95), Uitgeverij 'de Ramsboorn', ISBN 9789461150-523.

De ondertitel luidt: 'De zegen des Heeren maakt rijk'. Het is deel 34 uit de serie van 47 Schippersboeken. In dit deel gaat het

over een zekere Ewald Gerlof die door zijn pleegvader gedwongen wordt de pastorie binnen te slui-
pen om daar te kunnen inbreken.
Het gebed van een kleine jongen
voor zijn bed, doet hem van dit
voornemen afzien en Ewald trekt
zich terug. Wanneer Ewald later
oude boeken bij de pastorie be-
zorgt, vertelt hij hoe het gebed van
een zoontje hem tot inkeer heeft
gebracht. Er ontstaat een hechte
vriendschap met het predikants-
gezin. Ewald had ondertussen
een baan gekregen bij een rijke
Joodse handelaar en wordt later
als compagnon mede-eigenaar van
een bloeiend bedrijf. Wie de eerder
verschenen Boeken uit deze serie
met smaak heeft gelezen, zal ook
dit boek weten te waarderen.

*Ds. C. Harinck, ds. W. Silfhout en ds. M. Karens, Jezus leeft! Paperback, 70 blz., € 9,95, Ripe Publishing, Nieuw-
dorp en Nunspeet, ISBN 978-94-
91000-44-7.*

De ondertitel luidt: 'Drie ontmoet-
tingen met de opgestane Levens-
vorst.' De eerste preek gaat over
de Emmaüsangers, de tweede
over de discipelen en de derde
over Thomas. Enkele regels uit
de laatste preek geven wij door:
"Wij werken zelf zo op het leven
aan, maar God werkt in het leven
van Zijn Kerk op de dood aan. Hij
werkt bij die levendgemaakten op
de dood aan, opdat er niets anders
zou overblijven dan Jezus, Die het
Leven is. Hij, de Paasvorst, Die
ons Leven is, opdat wij in Hem het

leven vinden, ja, alles wat nodig is
tot zaligheid." (blz. 69 en 70).

*Ds. C.J. Meeuse, Bijbelse gezangen,
gebonden, 127 blz., € 12,95, Ripe
Publishing, Nieuw-
dorp en Nunspeet,
ISBN 978-94-91000-43-0.*

De ondertitel van het boekje luidt:
'Een berijming van een aantal
Schriftgedeelten, eventueel te zin-
gen op bekende melodieën.' De
auteur heeft verschillende gedeel-
ten uit het Oude testament en uit
het Nieuwe testament berijmd, zo-
dat heel wat onderwerpen aan de
orde komen. Deze nieuwe bundel
bevat onder andere de volgende
liederen: De lofzang van Mozes, de
lofzang van Hanna, het Hooglied,
de Klaagliederen, het gebed van
Jona in de vis, de lofzang van Eli-
zabeth, de liefde blijft (1 Kor. 13).
De auteur schrijft in zijn verant-
woording: "Mannen als Marnix,
Revis, Groenewegen, Schorting-
huis en veel anderen bedienden er
zich van (nl. de dichtkunst- AvH)
tot stichting en tot zegen. Ik hoop
van harte dat ook deze dichtvorm
mag dienen om de Bijbelse bood-
schap door lezen of zang beter
in het geheugen te brengen, kon
het zijn met een zegen voor de
ziel." Achterin het boekje is een
alfabetisch register van alle verzen
opgenomen.

en elkaar tot steun te zijn in vaak
moeilijke omstandigheden. Men-
sen die tot deze doelgroep behoren
worden hartelijk uitgenodigd zich
hiervoor op te geven via [contact@](mailto:contact@oudersenfamilierondom.nl)
oudersenfamilierondom.nl. Tijd
en plaats zal uitsluitend worden
bekend gemaakt aan hen die zich
hiervoor hebben opgegeven. Wilt
u hierover van gedachten wisselen
dan kan dat door contact op te
nemen met een van de werkgroep-
leden. Verdere informatie kunt u
vinden op onze website www.oudersenfamilierondom.nl

De werkgroep

VAN STAVEREN
Begrafnisverzorging
Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn
**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Verpleging & Verzorging

**"Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen"**

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een
reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

Persberichten

Bezinningsavond

Christelijke Gereformeerde bezin-
ningskring binnen de classis Leeu-
warden. Op D.V. Vrijdag 4 april
a.s. wordt er weer een bezinnings-
avond gehouden. Ds. K. Hoefnagel
hoopt te spreken over het onder-
werp: "Rondom de enge poort". Deze
bijeenkomst wordt gehouden
in de beneden zaal van de: Chr.
Geref."Sionskerk" Hoofdweg 127
te Damwoude. Aanvang: 19.45
uur. Er wordt gelegenheid gegeven
voor het stellen van vragen. Allen
van harte welkom!

Ook te beluisteren via de website
www.gk-damwoude.nl

Bijeenkomst

Werkgroep 'ouders en familie
rondom anders geaarden'.
Op DV vrijdagavond 28 maart
2014 wordt er voor de derde keer
een bijeenkomst gehouden voor
(ex-) partners van mensen met een
andere geaardheid. Doel van deze
bijeenkomst is om (ex-)partners
van mensen met een andere ge-
aardheid met elkaar in contact
te brengen, ervaringen te delen

Bed & Breakfast "JACOLINA"

Ontspannen in eigen sfeer,
in de Betuwe. Landelijke plek,
comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

Te koop: 4/6 persoons Chalet

op rustig bospark Reeënlust te Elspeet, grenzend aan het
schitterende landgoed Staverden.

Afm. 10 x 3,75 meter, op huurkavel van 158 m².

Bruikbaar in elk seizoen, vanwege goede isolatie.

Verwarming en koeling d.m.v. kachel en airconditioning.

Inclusief schuurtje en partytent.

Woonkamer met open keuken, badkamer met verhoogd toilet.

Grote en kleine slaapkamer elk met vaste kast.

Prijs € 17.500,- inclusief inventaris.

Inlichtingen tel. 06 53646705

NOORDWIJK AAN ZEE

vrijstaande

VAKANTIE BUNGALOW

perc. 400m² met veel
privacy

tel. 0252 - 412057 of
0631 5523 61

**Lekker uitwaaien
op Texel...** **99**
euro*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06
* vanaf prijs voor een midweek, geldig tot de meivakantie 2014

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

TE HUUR

op "De Hofstee"
te
Nunspeet

onze gezellige 2/4 pers.

CHALET

met C.V. Voor info:

www.anneroos-nunspeet.nl
of tel. nr. 0341-750380.

2014: MARTELAREN WERELDWIJD

Eén op de 120 christenen komt om
vanwege zijn/haar geloof!

Steun huisgemeenten in China

De Vervolgde Kerk verdient uw aandacht. Bovenal uw gebeden.
1,2 miljoen christenen stierven in de achterliggende jaren in China!
Uw hulp is dringend nodig.

Gedenk hen die in gevangenissen kwijnen

U kunt uw gift overmaken op

NL 02 INGB 0000 320 666

t.n.v. Stichting China

Dank u.

Stichting China
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand
te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en
Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand"
zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon:
0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl
NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand
te Streefkerk. Abonnementsprijs € 17,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada
17 dollar per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

ISSN nummer: 0166 - 4646